

ตอนที่ 5 ● ความรู้เรื่องหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

- หลักการ
- จุดหมาย
- โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร
- ความรู้เรื่องหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
 - หลักการ
 - จุดหมาย
 - โครงสร้างของหลักสูตร
- ความรู้เรื่องหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
 - หลักการ
 - จุดหมาย
 - โครงสร้างของหลักสูตร
 - การเลือกแผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษา
 - การพัฒนาอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

ความรู้เรื่องหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีหลักการที่สำคัญคือ

1. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต และ
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสจัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการได้

จุดหมายที่สำคัญ พอสรุปได้คือมุ่งให้เด็กมีคุณสมบัติที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. ความดี
2. ความรู้และความสามารถ
3. ความสุข ความพอใจ และ
4. ความเป็นพลเมืองดี

หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 กำหนดใช้เวลาเรียนประมาณ 6 ปี แต่ละปีใช้เวลาเรียนไม่น้อยกว่า 40 สัปดาห์ แต่ละสัปดาห์ไม่น้อยกว่า 25 ชั่วโมง รวมทั้งปีไม่น้อยกว่า 200 วัน หรือไม่ต่ำกว่า 1,000 ชั่วโมง

โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร ประกอบด้วยมวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ 5 กลุ่มด้วยกันคือ

- กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย และคณิตศาสตร์
- กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ด้านต่าง ๆ เพื่อความดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี เนื้อหาที่สอนเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต ชีวิตในบ้าน สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ชาติไทย ขวัญเหตุการณ์วันสำคัญ การทำมาหากิน พลังงานและสารเคมี จักรวาล อวกาศ ประเทศเพื่อนบ้าน การสื่อสารและคมนาคม ประชากรศึกษา การเมือง และการปกครอง
- กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยจริยธรรม พลศึกษา ศิลปะศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์ และกิจกรรมสร้างนิสัย
- กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าด้วยประสบการณ์ทั่วไปในการทำงาน และความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ ได้แก่ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง
- กลุ่มที่ 5 เป็นกลุ่มประสบการณ์พิเศษ สำหรับนักเรียนชั้นป.5 และป.6 ที่จะเลือกเรียนอย่างใด

อย่างหนึ่ง คือภาษาอังกฤษหรือกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ (งานเลือก) ตามความต้องการของท้องถิ่น งานเลือกดังกล่าวแบ่งเป็น 5 แขนงใหญ่ ๆ คือ

1. **แขนงงานบ้าน** ได้แก่ งานอาหารและโภชนาการ งานเสื้อผ้า และงานเลี้ยงเด็ก
2. **แขนงงานเกษตร** ได้แก่ การทำสวนผักต่าง ๆ การปลูกไม้ดอกไม้ประดับชนิดต่าง ๆ การปลูกพืชไร่ การทำสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์น้ำ และสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ การเลี้ยงสัตว์ปีก สัตว์เล็ก สัตว์ใหญ่ เลี้ยงคลาน การประมง การทำนา ไร่สวน และการเกษตรอื่น ๆ
3. **แขนงงานช่างประดิษฐ์** เช่น งานประดิษฐ์ของชำร่วย งานประดิษฐ์เศษวัสดุ เครื่องใช้ในท้องถิ่น งานประดิษฐ์ไม้ไผ่ งานดอกไม้ใบตอง งานประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง
4. **แขนงงานช่าง** ได้แก่ งานเขียนแบบ งานไฟฟ้า งานวิทยุ งานเครื่องยนต์ งานโลหะ งานหนัง งานถักทอ งานสาน งานเครื่องปั้นดินเผา งานแกะสลัก งานเครื่องเงิน งานพิมพ์ งานไม้ งานปูน งานทาสี งานตัดผม
5. **แขนงงานอาชีพอื่น ๆ** เช่น งานซื้อขายบริการ งานเสริมสวยและส่งเสริมความงาม และงานอุตสาหกรรมย่อยในท้องถิ่น ฯลฯ เป็นต้น

วิชาต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นักเรียนประถมศึกษาสามารถเลือกสอนได้ตามสภาพของท้องถิ่น ซึ่งกระทรวงศึกษาได้จัดให้มีคู่มือการสอนและหนังสืออ่านประกอบในโรงเรียนแล้ว

ความรู้เรื่องหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 มีหลักการ จุดหมาย และโครงสร้าง ที่มีลักษณะชี้ให้เห็นว่า การที่จะใช้หลักสูตรให้ได้ผลดีจะต้องใช้วิธีการ หรือบริการแนะแนว อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรในโรงเรียนทุกระดับ จึงต้องมีความเข้าใจตัวหลักสูตร และหลักของการแนะแนวเป็นอย่างดี โดยเฉพาะครูที่ทำหน้าที่แนะแนวในโรงเรียน

1. หลักการของหลักสูตร

1.1 เป็นหลักสูตรที่ให้การศึกษาทั่วไป อันเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาอาชีพ ตามความสามารถและความสนใจ และเป็นหลักสูตรที่โรงเรียนสามารถจัดโปรแกรมเรียนให้จบในตัวเองได้ หรือเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อ

1.2 เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ และเปิดโอกาสให้เด็กวัยรุ่นได้ค้นพบความสามารถ ความสนใจ และความถนัดเฉพาะตน โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล

1.3 เป็นหลักสูตรที่สนองความต้องการของท้องถิ่นทางด้านอาชีพ การจัดสอนวิชาชีพจึงจำเป็นจะต้องสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

1.4 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สามารถศึกษาหาความรู้และทักษะจากแหล่ง
วิทยาการและสถานประกอบการต่าง ๆ

2. จุดหมายของหลักสูตร

2.1 เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบ และพัฒนาความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

2.2 เพื่อให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้ ทักษะ รู้จักคิดและวิเคราะห์อย่างมีระเบียบวิธีการ
และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.3 เพื่อให้มีทักษะที่ดีต่อสัมมาอาชีวะทุกชนิด มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งในส่วนตน
และหมู่คณะ มีมานะ พากเพียร อดทน ประหยัด และใช้เวลาให้เป็นประโยชน์

2.4 เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ มีวินัยในตนเอง เคารพต่อกฎหมาย และกติกาของสังคม
รับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ตลอดจนส่งเสริมสร้างความเสมอภาค และความเป็นธรรม
ในสังคม

2.5 เพื่อให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคี และเสียสละ
เพื่อส่วนรวม รู้จักแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี อย่างมีหลักการและเหตุผล

2.6 เพื่อให้มีความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานเพียงพอแก่การนำไปปรับปรุง การดำรง
ชีวิต ทั้งส่วนตนและครอบครัว รวมทั้งการฝึกงาน และการศึกษาเพิ่มเติม

2.7 เพื่อให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ และให้รู้จักส่งเสริมการสาธารณสุข
ของชุมชน

2.8 เพื่อให้รักและผูกพันกับท้องถิ่นของตน ให้รู้จักบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม เพื่อ
สร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่นตลอดจนส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย

2.9 เพื่อปลูกฝังให้มีความภูมิใจในความเป็นคนไทย มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์ ให้มีความรู้และเลื่อมใสในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระ
มหากษัตริย์เป็นประมุข ร่วมกันธำรง รักษาความปลอดภัย และความมั่นคงของประเทศชาติ

2.10 เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีของมนุษยชาติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. โครงสร้างหลักสูตร

กลุ่มวิชา	จำนวนคาบต่อสัปดาห์ต่อปี					
	91.1		91.2		u. 3	
	บังคับ	เลือก (ไม่เกิน)	บังคับ	เลือก (ไม่เกิน)	บังคับ	เลือก (ไม่เกิน)
1. ภาษา						
ภาษาไทย	4	—	4	2	4	4
ภาษาต่างประเทศ	—	6	—	6	—	8
2. วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์						
วิทยาศาสตร์	4	—	4	—	4	—
คณิตศาสตร์	4	—	4	—	—	6
3. สังคมศึกษา	5	—	5	—	5	4
4. พัฒนาบุคลิกภาพ						
พลานามัย	3	2	3	2	3	4
ศิลปศึกษา	2	2	2	4	—	6
กิจกรรมแนะแนว หรือสอนซ่อมเสริม	—	—	—	—	—	—
5. การงานและอาชีพ						
การงาน	4	—	4	—	4	—
อาชีพ	—	6	—	6	—	12
รวม	26	6	26	6	20	12
	32		32		32	
กิจกรรม แนะแนว สอนซ่อมเสริม	3		3		3	
รวมทั้งสิ้น	35		35		35	

4. เวลาเรียน

4.1 หนึ่งปีมี 2 ภาคเรียน ๆ ละ 20 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน ๆ ละ 7 คาบ ๆ ละ 50 นาที รวมอย่างน้อย 35 คาบ เป็นวิชาบังคับและวิชาเลือก 32 คาบ และนักเรียนจะต้องร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดกับการแนะแนว และเรียนซ่อมเสริมอีก 3 คาบ

4.2 สัปดาห์สุดท้ายของภาคเรียน ให้มีการสรุปผลการเรียนและทดสอบประจำภาค

4.3 ให้ใช้เวลาวัดผลระหว่างภาคเรียน 2-3 ครั้ง รวม 1 สัปดาห์

5. หน่วยการเรียนรู้

ค่าของรายวิชาที่เรียน	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
เพราะฉะนั้น	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
	3 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1.5 หน่วยการเรียนรู้
	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
	5 คาบ/สัปดาห์/ภาค	2.5 หน่วยการเรียนรู้
	6 คาบ/สัปดาห์/ภาค	3 หน่วยการเรียนรู้

6. วิชาบังคับและวิชาเลือก ตลอด 3 ปี

6.1 วิชาบังคับ (72 หน่วยการเรียนรู้)		วิชาเลือก (ต้องเลือกไม่ต่ำกว่า 24 หน่วยการเรียนรู้)	
ภาษาไทย	12 หน่วยการเรียนรู้	ภาษาไทย	6 หน่วยการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์	12 หน่วยการเรียนรู้	ภาษาอังกฤษ	20 หน่วยการเรียนรู้
คณิตศาสตร์	8 หน่วยการเรียนรู้	ภาษาฝรั่งเศส	20 หน่วยการเรียนรู้
สังคมศึกษา	15 หน่วยการเรียนรู้	คณิตศาสตร์	6 หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย	9 หน่วยการเรียนรู้	สังคมศึกษา	4 หน่วยการเรียนรู้
ศิลปศึกษา	4 หน่วยการเรียนรู้	พลานามัย	8 หน่วยการเรียนรู้
การงาน	12 หน่วยการเรียนรู้	ศิลปศึกษา	12 หน่วยการเรียนรู้
		วิชาชีพ	24 หน่วยการเรียนรู้

6.2 สำหรับภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมปีที่ 1 และ 2 จะเลือกภาษาต่างประเทศได้ภาษาเดียว สำหรับชั้นมัธยมปีที่ 3 อาจเลือกภาษาต่างประเทศได้ 2 ภาษา

7. เกณฑ์การจบหลักสูตร

7.1 ต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือก ตามโครงสร้างของหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 96 หน่วยการเรียนรู้

7.2 จะต้องเรียนผ่านไม่ต่ำกว่า 85 หน่วยการเรียนรู้

7.3 จะต้องผ่านวิชาบังคับ คือ วิชาภาษาไทย 72 หน่วยการเรียนรู้ และวิชาสังคมศึกษา 15 หน่วยการเรียนรู้ รวม 87 หน่วยการเรียนรู้

7.4 จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้อีก 1 คาบ/สัปดาห์ ตลอด 3 ปี คือ

ลูกเสือ

อนุภาษาด

เนตรนารี

ชุมนุมเกษตรกรในอนาคต

ชุมนุมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย

ชุมนุมวิทยาศาสตร์

8. การแนะแนว การสอนซ่อมเสริม หรือให้นักเรียนเรียนซ้ำรายวิชาที่ไม่ผ่าน

8.1 ใน 1 สัปดาห์ที่โรงเรียนจัดให้มีการเรียน 35 คาบ เป็นวิชาบังคับและวิชาเลือก 32 คาบ เป็นวิชากิจกรรมที่บังคับ 1 คาบ และนักเรียนจะต้องเข้าร่วมในการแนะแนว และเรียนซ่อมเสริมอีก 2 คาบ

8.2 การแนะแนว ถ้าโรงเรียนจัดให้ 1 คาบ นักเรียนควรร่วมกิจกรรม และรับบริการแนะแนวที่นักเรียนจัดให้ เพื่อช่วยแก้ปัญหา และแนะแนวทางการเรียน เพื่อชีวิตที่เป็นสุขในปัจจุบันและอนาคต

8.3 การสอนซ่อมเสริม ผู้ที่พิจารณาตนเองเห็นว่า พื้นฐานความรู้ยังอ่อนอยู่ หากโรงเรียนจัดสอนเสริมให้ยอมเป็นโอกาสอันดีที่จะฝึกฝนปรับปรุงเพิ่มเติมความรู้ของตนให้มีพื้นฐานดีเท่าเทียมกับเพื่อนเพื่อจะได้รับความรู้ใหม่ได้ผลดี

9. การประเมินผลการเรียน มีระเบียบและหลักเกณฑ์ดังนี้

9.1 การประเมินผลการเรียน เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของนักเรียน

9.2 ประเมินผลระหว่างการเรียนเป็นระยะ ๆ ไป เพื่อศึกษาผลการเรียน และเพื่อเรียนซ่อมเสริม

9.3 ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาเพื่อตัดสินโดยคิดจากคะแนนงานระหว่างภาคเรียน รวมกับคะแนนปลายภาคเรียนตามอัตราที่กำหนดไว้

9.4 คะแนนระหว่างภาคเรียนคิดจากผลการสอบระหว่างภาคเรียน ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ งานที่มอบหมาย วิธีการทำงาน และพัฒนาการในด้านเจตคติ

9.5 ระดับผลการเรียน มีดังนี้

- 4 - ดีมาก
- 3 - ดี
- 2 - ปานกลาง
- 1 - ผ่าน
- 0 - ต่ำกว่าเกณฑ์
- ร - รอการตัดสิน

มส. - ไม่มีสิทธิ์สอบ

ฟ. - เข้าฟัง

9.6 ผู้เรียนจะได้รับระดับผลการเรียน 1. 2. 3. 4. เมื่อ

- มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด ตลอดภาคเรียนของรายวิชานั้น

- ต้องผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของคะแนนภาคเรียนที่กำหนดไว้ในแต่ละรายวิชา (คะแนนระหว่างภาคเรียนและคะแนนปลายภาคเรียน)

- ผู้เรียนที่ทุจริตในการสอบ หรือในงานที่มอบหมายให้ทำ ในรายวิชาใด ครั้งใดก็ตามจะได้รับผลการเรียน “มส.”

- ผู้เรียนที่ไม่ได้เข้าสอบปลายภาคเรียน หรือไม่ได้ส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ หรือมีเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ประเมินการเรียนไม่ได้ จะได้รับผลการเรียน “ร.”

- ถ้าได้รับอนุญาตให้เรียนรายวิชาใด โดยไม่ต้องการหน่วยการเรียน จะได้รับผลการเรียน “ฟ.”

9.7 การเปลี่ยนระดับผลการเรียน

- ผู้ที่ได้ “0” ให้มีโอกาสอบแก้ตัว เมื่อสอบได้ก็ให้ได้ ระดับผลการเรียนไม่เกิน 1 ถ้าได้ “0” อีกให้สถานศึกษาพิจารณาว่าจะให้เรียนซ้ำ หรือเปลี่ยนรายวิชาใหม่ การเรียนซ้ำจะได้รับผลการเรียนตามข้อ 9.5

- ผู้ที่ได้ “ร” ให้แก้ข้อบกพร่อง ถ้าไม่ได้เข้าสอบปลายภาค ให้จัดสอนเป็นกรณีพิเศษ หรือถ้าไม่ได้ส่งงานก็ให้ส่งให้เรียบร้อย ถ้าสอบแล้วได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ผ่านให้ได้ “0” ถ้าผ่านให้ได้ “1” สถานศึกษาอาจให้ระดับผลการเรียนสูงกว่า “1” ก็ได้ ถ้าพิจารณาแล้วว่านักเรียนได้ “ร” เพราะเหตุจำเป็นอย่างแท้จริง ถ้าได้ “0” อีก ให้สถานศึกษาพิจารณาว่าจะให้เรียนซ้ำหรือเปลี่ยนรายวิชาใหม่ การเรียนซ้ำจะได้ผลการเรียนตามข้อ 9.5

- ผู้ที่ได้ “มส.” ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา ที่จะให้เรียนเพิ่มเติม ซ่อมเสริม แล้วให้สอนใหม่เป็นกรณีพิเศษ มีสิทธิ์ได้ระดับผลการเรียนไม่เกิน “1” หรือถ้าได้ “0” อีก ให้สถานศึกษาพิจารณาว่าจะให้เรียนซ้ำหรือเปลี่ยนรายวิชาใหม่ การเรียนซ้ำจะได้ผลการเรียนตามข้อ 9.5

9.8 การเปลี่ยนแปลงและถอนรายวิชา

การเปลี่ยนแปลงรายวิชาจะต้องกระทำให้เสร็จ ก่อนสิ้นสัปดาห์ที่สอง ของภาคเรียน และการสอนรายวิชาต้องให้เสร็จก่อนสิ้นสัปดาห์ที่ 4 ของภาคเรียน

9.9 การโอนผลการเรียน มี 2 ลักษณะ คือ

- อยู่โรงเรียนเดิม แล้วโอนจากแหล่งวิทยาการหรือ สถานประกอบการ หรือสถานศึกษาอื่นที่สอนหลักสูตรเดียวกัน หรือสถาบันที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตได้ ไม่เกิน 24 หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวิชาชีพและวิชาเลือกอื่น ๆ

- ย้ายสถานที่เรียน ถ้าสถานศึกษาแห่งใหม่ยอมรับให้เข้าเรียนได้ สถานศึกษาแห่งใหม่ ต้องรับผลการเรียน จากสถานศึกษาเดิมทั้งหมด ผู้เรียนจะต้องนำสำเนาทะเบียนแสดงผลการเรียน จากสถานศึกษาเดิมไปแสดงด้วย

9.10 แบบฟอร์มต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้มี ประกอบด้วย

ก. “สมุดบันทึกเวลาเรียน และการประเมินผลการเรียน” สมุดนี้ใช้บันทึกเวลาเรียน อัตราส่วนของคะแนน ระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน เกณฑ์การตัดสิน ผลการประเมินผลระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน ตลอดจนจรรยาบรรณของการผ่านรายวิชา

สมุดบันทึกนี้ ต้องเก็บไว้อย่างน้อย 1 ภาคเรียน หลังจากจบการเรียนรายวิชานั้น ถ้าจะทำลายต้องสรุปผลในบัตรสรุปผลการเรียนก่อน

ข. “บัตรสรุปผลการเรียน” เป็นรายวิชา บอกเวลาเรียน คะแนนระหว่างภาคเรียน คะแนนปลายภาคเรียน อัตราส่วนของคะแนนระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน และระดับผลการเรียน สถานศึกษาต้องเก็บไว้จนกว่า ผู้เรียนจะออกจากสถานศึกษา

ค. “สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน” ซึ่งจะต้องส่งสมุดนี้ ให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับตัวนักเรียนทุกภาคเรียน ในสมุดนี้ ต้องมีผลการเรียนเป็นรายวิชาที่เรียน “หน่วยการเรียนรู้ที่เรียน” และ “หน่วยการเรียนรู้ที่ได้” ของภาคเรียนนั้น และความเห็นอื่น ๆ ของครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง เกี่ยวกับตัวนักเรียน ที่จะช่วยในการพัฒนาผู้เรียนตามแนวที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ง. “ทะเบียนแสดงผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” ซึ่งใช้ชื่อว่า รบ.1-7 ใช้เป็นหลักฐานแสดงผลการเรียนประจำตัวผู้เรียน สถานศึกษาต้องเก็บไว้เป็นหลักฐานตลอดปี สถานศึกษาต้องใช้แบบที่กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์จำหน่าย การซื้อ กรอก และใช้ รบ.1-7 ให้ถือปฏิบัติตามคำอธิบายการกรอก และการใช้แบบ รบ.1-7 ทำทะเบียนนี้

จ. “สำเนาระเบียนแสดงผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” ใช้เป็นเอกสารรับรองผลการเรียนของผู้เรียน ทั้งเมื่อผู้เรียนยังไม่ออกจากสถานศึกษา และออกจากสถานศึกษาแล้ว

ฉ. “แบบรายงานผลการเรียนของผู้ที่จบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น” ใช้ชื่อว่า รบ.2-7 ใช้แบบพิมพ์ที่กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์จำหน่าย การกรอกรายการ ในแบบรบ.2-7 ให้ถือปฏิบัติตามคำอธิบายวิธีการกรอก และวิธีใช้แบบรบ.2-7 ทำทะเบียนนี้

ข. “ระเบียบสะสมทางการแนะแนว” ระเบียบนี้เป็นเอกสารรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ไม่บังคับแบบ แต่ต้องมีข้อมูลครบตามแบบของกระทรวงศึกษาธิการ ห้ายระเบียบนี้

9.11 อัตราส่วนคะแนนระหว่างภาคกับปลายภาค ถือเป็นปฏิบัติ ดังนี้

วิชา	อัตราส่วน	วิชา	อัตราส่วน
ภาษาไทย		พละนามัย	
บังคับ	6,4	สุขศึกษา	7,3
เลือก	6,4 หรือ 7,3 หรือ 8,2	พลศึกษา	8,2
ภาษาอังกฤษ		ศิลปศึกษา	
วิชาหลัก	6,4	บังคับ	5.5 หรือ 6,4 หรือ 7,3
เสริมทักษะ	6,4 หรือ 7,3 หรือ 8,2	เลือก	6,4 หรือ 7,3 หรือ 8,2
ภาษาฝรั่งเศส	4,6 หรือ 5,5 หรือ 6,4	กิจกรรม	8,2
วิทยาศาสตร์	5,5 หรือ 6,4	การงาน	6,4 หรือ 7,3 หรือ 8,2
คณิตศาสตร์	4,6 หรือ 5.5 หรือ 6,4	อาชีพ	5,5 หรือ 6,4 หรือ 7.3
สังคมศึกษา	5,5 หรือ 6,4		หรือ 8,2

9.12 เกณฑ์การให้ระดับผลการเรียน ใช้เทียบกับระบบร้อยละ ตามที่เคยใช้ในหลักสูตร 2503 เป็นการเทียบโดยประมาณ ควรพิจารณาถึงความเอาใจใส่สนใจเรียน พื้นฐานของผู้เรียน เครื่องมือวัด และการกระจายคะแนน ประกอบด้วย ตารางเทียบ มีดังนี้

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ
4	ดีมาก	80-100
3	ดี	70-79
2	ปานกลาง	60-69
1	ผ่าน	50-59
0	ต่ำกว่าเกณฑ์	๐-49

10. การเปิดเรียนภาคฤดูร้อน

โรงเรียนอาจเปิดเรียนภาคฤดูร้อน เพื่อ

10.1 สอนซ่อมรายวิชาที่นักเรียน “ไม่ผ่าน”

10.2 สอนเสริมรายวิชาที่นักเรียนยังไม่ได้เรียน หรือเปิดสอนวิชาอาชีพเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนที่สนใจและต้องการ

10.3 สอนซ่อมเสริมรายวิชาที่นักเรียน เรียน “ผ่าน” แล้ว แต่รู้สึกวาระระดับคะแนนต่ำมาก ต้องการเข้าฟัง โดยไม่คิดหน่วยการเรียน

การเปิดภาคฤดูร้อน กำหนดให้เปิด 1 เมษายน - 30 เมษายน เป็นเวลา 4 สัปดาห์ เวลาเรียนต่อสัปดาห์ของวิชาที่เปิดสอนภาคฤดูร้อน จะต้องเป็น 5 เท่าของเวลาปกติ เช่น วิชาใด สอนสัปดาห์ละ 4 คาบ ถ้าเปิดภาคฤดูร้อน จะต้องสอน 5 เท่า คือ 5 คูณด้วย 4 เท่ากับ 20 คาบ ต่อสัปดาห์ และอาจต้องเรียนสัปดาห์ละ 5 วัน

11. การให้นักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการ

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถ ศึกษาหาความรู้และทักษะจากแหล่งวิทยาการ และสถานประกอบการต่าง ๆ นอกจากสถานศึกษาของตนได้ กระทรวงศึกษาธิการได้วางระเบียบไว้ดังนี้

11.1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการให้นักเรียน ศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการ พ.ศ.2520”

11.2 “สถานฝึกงานอาชีพ” หมายถึงแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการหรือ สถานประกอบอาชีพอิสระ

“แหล่งวิทยาการ” หมายถึงสถานศึกษา สถาบันหรือศูนย์ฝึกอาชีพ ของ ราชการหรือเอกชนที่จัดการศึกษา การฝึกหัดหรือการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อให้บุคคลมีความรู้ และทักษะ สามารถประกอบอาชีพได้โดยมีการดำเนินการอยู่เป็นประจำ

“สถานประกอบการ” หมายความว่า สถานที่ประกอบกิจกรรม เพื่อหวัง ผลทางเศรษฐกิจ โดยมีนายจ้างและลูกจ้างดำเนินงานอยู่เป็นประจำ

“สถานประกอบอาชีพอิสระ” หมายความว่า สถานที่ประกอบกิจกรรม ภายในครอบครัว ซึ่งอาจเป็นของผู้ปกครองหรือของคนอื่น

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการเลือกสถานที่ฝึกงานอาชีพ ของนักเรียน

11.3 คณะกรรมการเลือกสถานที่ฝึกงานอาชีพของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษา ศึกษาพิเศษ และผู้ทรงคุณวุฒิในทางอาชีพต่าง ๆ

จำนวนตามที่ต้องการ ทำหน้าที่ติดต่อ คัดเลือก จัดทำระเบียบรายชื่อสถานฝึกงานอาชีพ (วิชาอาชีพที่จะเลือก จะต้องเป็นวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติแล้ว) ที่เห็นว่ามีความเหมาะสม ที่จะใช้เป็นสถานศึกษา หาความรู้ และฝึกงานอาชีพของนักเรียน ตกลงเรื่องค่าใช้จ่าย หรือรายได้ อันพึงมีของนักเรียน และวิธีการฝึกงานตามหลักสูตรกับสถานฝึกงานอาชีพ และดำเนินการอื่นใด อันจะทำให้การฝึกงานอาชีพของนักเรียน บรรลุวัตถุประสงค์

11.4 คณะกรรมการจะคัดเลือกสถานฝึกงานอาชีพตามเกณฑ์ดังนี้

- ควรเป็นสถานที่ฝึกงานอาชีพที่อยู่ในท้องถิ่น และสถานที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากโรงเรียนเกินไป
- หัวหน้าหรือเจ้าของสถานฝึกงานอาชีพ ยินยอมให้นักเรียนเข้าไปศึกษา และฝึกงานอาชีพได้
- เป็นสถานที่ฝึกงานอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมาย และไม่ขัดต่อศีลธรรม และวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- สำหรับสถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระ จะต้องมีความเหมาะสม ตามที่คณะกรรมการเห็นชอบ และเป็นอาชีพที่มีรายได้พอสมควร
- เป็นอาชีพที่มีกระบวนการในการดำเนินงาน โดยอาศัยความรู้ ประกอบการทำงานอาชีพนั้นด้วย

11.5 นักเรียนที่จะไปศึกษาและฝึกงานอาชีพ จะต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ขอให้โรงเรียนจัดส่งเข้ารับการศึกษาศึกษาและฝึกงานอาชีพ ในสถานฝึกงานอาชีพ ตามที่คณะกรรมการกำหนด
- ได้รับความเห็นชอบจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง
- ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของสถานฝึกงานอาชีพโดยเคร่งครัด
- ออกค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้แก่สถานฝึกงานอาชีพ ตามที่คณะกรรมการได้ทำความตกลงกับสถานฝึกงานอาชีพ
- ออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าใช้จ่ายส่วนตัวอื่น ๆ
- รับรายได้จากการฝึกงานอาชีพ อันพึงมี ตามที่คณะกรรมการได้ทำความตกลง กับสถานฝึกงานอาชีพ

12. การควบคุมการศึกษาและฝึกงานอาชีพ และการประเมินผล

ก. สำหรับแหล่งวิทยากร ให้ปฏิบัติดังนี้

- แหล่งวิทยากรเป็นผู้ให้การศึกษา การฝึกงาน และประเมินผลการฝึกงาน

อาชีพของนักเรียน แล้วรายงานผลการฝึกงานนั้น ๆ ให้แก่โรงเรียนที่ส่งนักเรียนไปศึกษาและฝึกงาน

- ให้โรงเรียนที่ส่งนักเรียนไปศึกษาและฝึกงาน กำหนดครู อาจารย์ ผู้ประสานงานในการควบคุมการศึกษา และการฝึกงานอาชีพของนักเรียน

ข. สำหรับสถานประกอบการ ให้ปฏิบัติดังนี้

- ให้โรงเรียนกำหนดครู อาจารย์ ผู้ควบคุมการศึกษาและฝึกงานอาชีพของนักเรียน โดยครู อาจารย์ ผู้ควบคุมจะต้องไปตรวจเยี่ยมการศึกษา และการฝึกงานอาชีพของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

- ให้โรงเรียนจัดให้มีสมุดบันทึกการปฏิบัติงาน ประจำตัวนักเรียน เพื่อแสดงผลการศึกษาและการฝึกงานอาชีพของนักเรียน ตามแบบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

- ขอความร่วมมือให้ผู้ทำหน้าที่ ฝึกงานอาชีพให้แก่ นักเรียน บันทึกเวลา และผลการฝึกงานอาชีพของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

- การประเมินผลการฝึกงานอาชีพ เป็นหน้าที่ของผู้ทำหน้าที่ฝึกงานอาชีพ ครู อาจารย์ ผู้ควบคุมการฝึกงานอาชีพ ประเมินผลร่วมกัน

ค. สำหรับสถานประกอบอาชีพอิสระ ให้ปฏิบัติดังนี้

- ให้โรงเรียนจัดสอนความรู้ทางทฤษฎี และกำหนดครู อาจารย์นิเทศก์ การฝึกงานอาชีพของนักเรียน โดยครู อาจารย์ ผู้ควบคุมหรือผู้นิเทศก์ จะต้องไปตรวจเยี่ยมการศึกษาและฝึกงานอาชีพของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

- ให้โรงเรียนจัดให้มีสมุดบันทึก การปฏิบัติงานประจำตัวนักเรียน เพื่อแสดงผลการฝึกงานอาชีพของนักเรียน ตามแบบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

- ขอความร่วมมือให้สถานประกอบอาชีพอิสระ ร่วมมือในการบันทึกเวลา และผลการฝึกงานอาชีพของนักเรียน

- การประเมินผลการฝึกงานอาชีพ เป็นหน้าที่ของครู อาจารย์ผู้นิเทศก์ การฝึกงานอาชีพของนักเรียน

ความรู้เรื่องหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

1. หลักการของหลักสูตร

1.1 เป็นหลักสูตรหลังหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งให้การศึกษาทั่วไป และพื้นฐานวิชาอาชีพอย่างกว้าง ๆ มาแล้ว สำหรับมัธยมศึกษาตอนปลาย เน้นการเลือกกลุ่มวิชาตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ เพื่อผู้เรียนจะยึดเป็นอาชีพต่อไป

1.2 เป็นหลักสูตรที่มุ่งฝึกผู้เรียน ให้มีประสบการณ์ เพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ จะนำไปใช้ปฏิบัติและประกอบอาชีพได้จริงหรือเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม หรือเป็นพื้นฐาน สำหรับศึกษาต่อ ในระดับสูงขึ้น

1.3 เป็นหลักสูตรที่มุ่งฝึกผู้เรียน ใฝ่ใจแสวงหา ความรู้ ความจริง เพื่อให้เกิดความ गงกวมทางสติปัญญา ความสำนึกและความซาบซึ้ง ในคุณค่าของธรรมชาติ ศิลปะ วัฒนธรรม และงานสร้างสรรค์มนุษย์

1.4 เป็นหลักสูตรที่มุ่งปลูกฝังคุณธรรมและความกล้าทางจริยธรรม ทั้งนี้ให้เห็น การประพฤติ ปฏิบัติเป็นสำคัญ

1.5 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการผสมผสาน ความรู้กับการปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับ ภาวะเศรษฐกิจสังคม และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุข

1.6 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้น การเลือกเฟ้นวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม ไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ

1.7 เป็นหลักสูตรที่สนับสนุน ให้ผู้เรียนร่วมมือกันใช้ความรู้ ความสามารถ เพื่อ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาสังคม

1.8 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้สามารถ ศึกษาหาความรู้ และทักษะ จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ

2. จุดหมายของหลักสูตร

2.1 เพื่อให้รู้จักดำรงชีวิตบนพื้นฐานแห่งคุณธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม มีระเบียบวินัย มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและ จิตใจ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่น และประเทศชาติ

2.2 เพื่อให้รู้จักวิธีการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้าง- สรรค์ มีนิสัยใฝ่หาความรู้แลทักษะอยู่เสมอ รักการทำงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีความ ขยันหมั่นเพียร อดทนและรู้จักประหยัด

2.3 เพื่อให้มีความรู้ ทักษะในวิชาอาชีพ เพียงพอแก่การดำเนินชีวิต มีเจตคติที่ดี ต่ออาชีพ รู้ช่องทางในการประกอบสัมมาชีพที่เหมาะสมกับตน เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญ ต่อท้องถิ่นและประเทศชาติ

2.4 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าในวิทยาการ ศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติ รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

2.5 เพื่อให้รู้จักเคารพสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น รู้จักหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น รู้จักใช้เสรีภาพของตน ในทางสร้างสรรค์ บนรากฐานแห่งกฎหมาย จริยธรรมและศาสนา

2.6 เพื่อให้มีความสำนึก ในการเป็นคนไทยร่วมกัน เสียสละเพื่อส่วนร่วม มีความรักชาติ รักประชาธิปไตย รู้จักใช้สติและปัญญา ในการดำรงรักษาไว้ ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

2.7 เพื่อให้เข้าใจ พื้นฐาน และปัญหาการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และของโลกปัจจุบันมีความสำนึกในการเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ รู้จักแก้ปัญหา และข้อขัดแย้ง ด้วยวิธีการแห่งปัญญาและสันติ

3. โครงสร้างของหลักสูตร

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดให้ผู้เรียน (ม.4-ม.6) ต้องเรียนวิชาบังคับ 36 หน่วยการเรียนรู้ (ได้แก่วิชาสามัญ จำนวน 24 หน่วยการเรียนรู้ + วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จำนวน 12 หน่วยการเรียนรู้) และวิชาเลือกไม่ต่ำกว่า 39 หน่วยการเรียนรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 วิชาบังคับ มี 2 ส่วน

- ก. วิชาสามัญ จำนวน 24 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่
 - ภาษาไทย 6 หน่วยการเรียนรู้
 - สังคมศึกษา 6 หน่วยการเรียนรู้
 - พลานามัย 6 หน่วยการเรียนรู้
 - วิทยาศาสตร์ 6 หน่วยการเรียนรู้

ข. วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ จำนวน 12 หน่วยการเรียนรู้ โดยเลือกสาขาใดสาขาหนึ่ง ต่อไปนี้

- ช่างอุตสาหกรรม 12 หน่วยการเรียนรู้
- เกษตรกรรม 12 หน่วยการเรียนรู้
- คหกรรม 12 หน่วยการเรียนรู้
- พาณิชยกรรม 12 หน่วยการเรียนรู้
- ศิลปหัตถกรรม 12 หน่วยการเรียนรู้
- ศิลปกรรม 12 หน่วยการเรียนรู้

หมายเหตุ วิชาพื้นฐานอาชีพสาขาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ยกเว้นสาขาศิลปกรรม เป็นวิชาที่ตรงกันกับวิชาแกนวิชาชีพ ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524

3.2 วิชาเลือก

เลือกจากกลุ่มวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ ให้เป็นไปตามแผนการเรียน

ภาษาไทย	สังคมศึกษา
พละนามัย	วิทยาศาสตร์
คณิตศาสตร์	ภาษาต่างประเทศ
ศิลปกรรม	ช่างอุตสาหกรรม
เกษตรกรรม	คหกรรม
พาณิชยกรรม	ศิลปหัตถกรรม

หมายเหตุ รายวิชาในกลุ่มวิชาช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม และศิลปหัตถกรรม ให้เลือกจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 และหลักสูตรอื่น ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติ

4. การประสานสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

4.1 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีสาระสำคัญ และรายวิชาสอดคล้องกันในวิชาบังคับ ตามข้อ 1.1 และข้อ 1.2

4.2 ผู้เรียนสามารถถ่ายโอน ผลการเรียนรู้ระหว่างหลักสูตรทั้ง 2 ได้ ทั้งในส่วนที่เป็นวิชาบังคับและวิชาเลือก

5. หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

5.1 เวลาเรียน

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนโดยปกติประมาณ 3 ปี หรือ 6 ภาคเรียน

5.2 จำนวนวันเรียน

ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 200 วัน หรือ 40 สัปดาห์ ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ และโรงเรียนอาจเปิดภาคฤดูร้อนได้อีก ตามที่เห็นสมควร โดยให้มีเวลาเรียน 4 สัปดาห์

5.3 การจัดคาบเวลาเรียน

ในสัปดาห์หนึ่งให้โรงเรียนจัดคาบเวลาเรียนวันละ 7-8 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 35-40 คาบในคาบเวลาดังกล่าว ควรเป็นเวลาให้เรียน 28-35 คาบ เวลาที่เหลือให้

โรงเรียนจัดกิจกรรม แนะนำ สอนซ่อมเสริมหรือให้นักเรียนเรียนซ้ำวิชาที่ไม่ผ่านไม่น้อยกว่า 3 คาบ นอกจากนี้ต้องให้นักเรียนได้มีเวลาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอีกด้วย

5.4 หน่วยการเรียนรู้

รายวิชาที่ใช้เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อหนึ่งภาคเรียน ให้มีหน่วยการเรียนรู้ 1 หน่วยการเรียนรู้ วิชาใดที่มีจำนวนคาบเรียนมากกว่าหรือน้อยกว่า 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อหนึ่งภาคเรียน ให้มีหน่วยการเรียนรู้มากขึ้นหรือน้อยลงเป็นสัดส่วนกันไป

สำหรับภาคฤดูร้อนซึ่งมีเวลาเรียน 4 สัปดาห์ เวลาเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาที่เปิดสอน จะต้องเป็น 5 เท่าของเวลาที่กำหนดสำหรับภาคปกติ

5.5 วิชาบังคับและวิชาเลือก

ให้นักเรียน เรียนวิชาบังคับและวิชาเลือก ตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร

การเปิดสอนรายวิชาชีพ เลือกจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 หรือหลักสูตรวิชาชีพอื่นใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

สำหรับภาษาต่างประเทศนั้น นักเรียนจะเลือกเรียนได้ 2 ภาษา

5.6 การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียน และการโอนผลการเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

5.7 เกณฑ์การจบหลักสูตร

- ก. ต้องเรียนให้ครบตามแผนการเรียนที่กำหนดไว้
- ข. ต้องสอบได้ไม่น้อยกว่า 75 หน่วยการเรียนรู้
- ค. ต้องได้จำนวนหน่วยการเรียนรู้ ในวิชาบังคับตามหลักสูตร
- ง. ต้องเข้าร่วมกิจกรรม 1 คาบต่อสัปดาห์ ตลอด 3 ปี โดยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาที่กำหนดไว้

5.8 การประเมินผลการเรียน

ก. โรงเรียนจะทำการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ในแต่ละรายวิชาเป็น 2 ระยะ คือในระหว่างภาคเรียน และปลายภาคเรียน แล้วนำผลการประเมินทั้งสองระยะมารวมกัน เพื่อตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดย

- ข. ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนในแต่ละรายวิชา ดังต่อไปนี้
- 4 หมายถึง ผลการเรียนดีมาก (ประมาณ 80-100%)
 - 3 หมายถึง ผลการเรียนดี (ประมาณ 70-79%)
 - 2 หมายถึง ผลการเรียนปานกลาง (ประมาณ 60-69%)
 - 1 หมายถึง ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด (ประมาณ 50-59%)
 - 0 หมายถึง การเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ (ประมาณ 0-49%)
- ถ้าผู้เรียนได้ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 1 ขึ้นไป แสดงว่าสอบได้ในวิชานั้น

5.9 การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจในการสั่งยกเลิกเพิ่มเติม และเปลี่ยนแปลง รายวิชาและเนื้อหาของรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

5.10 กิจกรรม

โรงเรียนต้องจัดให้มีกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนในหลักสูตร ให้กว้างขวาง ยิ่งขึ้น เพื่อสนองความสนใจ และเพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพและเสริมสร้าง อุปนิสัยอัน ดีงามของนักเรียน อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 คาบ ทุกภาคเรียน โดยจัดตามคู่มือการจัดกิจกรรม นักเรียน ระดับประถมและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2520 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ครั้งที่ 2) พุทธศักราช 2521

5.11 การแนะแนวและการสอนซ่อมเสริม

โรงเรียนต้องจัดให้มีบริการแนะแนวส่วนตัว แนะนำการเรียนและการศึกษา ต่อ เพื่อช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนสามารถเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน เพื่อแก้ไข ความบกพร่องต่าง ๆ และเพื่อช่วยให้มีพื้นฐานอันมั่นคงในการเรียนรู้

สรุปการบรรยายเรื่องหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยอธิบดี กรมวิชาการ กระทรวง ศึกษาธิการ ที่สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2523 มีดังนี้

ผู้บรรยายได้ชี้ให้เห็นว่า การแนะแนว เป็นแกนกลางของการพัฒนาหลักสูตร ให้ไปสู่ เป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งเป้าหมายนั้น เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับหลักสูตร ประถมศึกษา และมัธยมต้น

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรนี้ มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ ความคิด ความรู้ และพฤติกรรมในตัวผู้เรียน เป็นจุดมุ่งหมายที่มุ่งแก้ปัญหาส่วนรวม และเป็นเสมือนแผนที่ชี้ทาง ในการดำเนินการ

หลักการของหลักสูตรนั้น ยึดหลักการว่า หลักสูตรนี้ไม่ใช่หลักสูตรต่อจากมัธยมต้น แต่เป็นหลักสูตรหลังมัธยมต้น ทั้งนี้ก็เพราะไม่ต้องการให้เป็นการแข่งขันกัน เปรียบเสมือนการไต่บันไดดารา โดยหวังให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองว่า จะทำอะไรได้ รู้อะไร เป็นการสร้างคนให้เกิดความรู้ ความชำนาญก่อน นอกจากนั้นยังมุ่งหวังให้เกิดคุณธรรม เน้นให้เกิดความกล้าทางจริยธรรม ให้เกิดความรู้และปฏิบัติให้สอดคล้องกับสังคม ไม่ใช่เป็นเพียงนักวิชาการที่อยู่บนหอคอยงาช้าง ต้องเป็นนักปฏิบัติได้ด้วย

หลักการยังมุ่งให้เกิดการรับรู้ความจริง เกี่ยวกับเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยเน้นให้รู้จักเลือกเทคโนโลยีให้เหมาะกับสภาพความเป็นไปได้ ในสังคมของเรา ยิ่งกว่านั้นยังให้เป็นผู้รู้จัก การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และการพัฒนาสังคม และยิ่งเน้นในหลักการว่า การแสวงหาความรู้ นั้นไม่แต่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งความรู้อื่น ๆ ด้วย หลักการดังกล่าวนี้ เป็นแม่บทในการกำหนดหลักสูตร

จากจุดมุ่งหมายและหลักการของหลักสูตร จึงได้กำหนดโครงสร้างขึ้น ซึ่งมีวิชาบังคับประมาณ 34 เพลอร์เซ็นต์ วิชาเลือกประมาณ 66 เพลอร์เซ็นต์ เป็นโครงสร้างที่ประสานทั้งอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา

วิชาเลือกนั้น การจัดการเรียนเป็นเรื่องสำคัญมาก เราไม่ควรภูมิใจต่อเด็กจำนวนน้อยที่สอบได้คะแนนเยี่ยม เราควรสนใจเด็กอื่น ๆ ให้เท่าเทียมกัน เพราะเด็กได้คะแนนเยี่ยมมักช่วยตัวเองได้อยู่แล้ว รวมความแล้ว โครงสร้างหลักสูตรนี้ จะมีวิชาอยู่ 3 ประเภท คือ วิชาบังคับ วิชาเลือก และวิชาเสรี

สำหรับการแนะนำนั้น ได้จัดไว้ในหลักสูตร เพราะถือว่าสำคัญมากในการพัฒนาหลักสูตร แต่ต้องจัดให้เป็นระบบ มีระบบการเก็บข้อมูล ระบบโฮมรูม ระบบการจัดบริการต่าง ๆ ให้เห็นชัดเจน มิใช่ทำเรื่อย ๆ หลักสูตรจะไม่ประสบความสำเร็จมากนัก ถ้านักแนะแนวและผู้บริหารโรงเรียน ไม่ดำเนินงานตามหลักสูตร

การเลือกแผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษา

หลักสำคัญในการเลือกแผนการเรียน คือ ผู้เรียนจะต้องดูว่าวิชาต่าง ๆ ที่จัดอยู่ในแต่ละแผนนั้น ตรงกับความต้องการ ความถนัด ความสนใจของตนมากน้อยเพียงใด ตนกับเป้าหมายอาชีพในอนาคตของตนหรือไม่ และอาชีพนั้นเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานหรือไม่ ถ้าผู้เรียนตัดสินใจไม่ถูก ก็ควรปรึกษาครูแนะแนว การแนะแนวที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนจะมีส่วนสำคัญอย่างมากที่จะช่วยผู้เรียนในการเลือกแผนการเรียน ต่อไปนี้เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกแผนการเรียนให้สอดคล้องกับอาชีพ

ถ้าผู้เรียนมีความถนัดและสนใจด้าน คณิตศาสตร์ บัญชี การซื้อขาย การตลาด สภาพ เศรษฐกิจ และต้องการประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจ นักบัญชี พ่อค้า เจ้าหน้าที่การเงิน พนักงาน ธนาคาร สรรพากร เลขานุการ ผู้แทน ประกันภัย ฯลฯ ควรเลือกแผนเรียนที่เน้นวิชาธุรกิจ อังกฤษ ไทย และสังคมศึกษา

ถ้าผู้เรียนมีความถนัดและสนใจกับเกษตรกรรมประเภทต่าง ๆ ชอบงานกลางแจ้ง และ ต้องการประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร พนักงานป่าไม้ นักประมง นักปศุสัตว์ ผู้จัดการฟาร์ม สัตวแพทย์ ฯลฯ ก็ควรเลือกแผนการเรียนที่เน้นวิชาเกษตรกรรม คหกรรม วิทยาศาสตร์ และ ภาษาอังกฤษ

ถ้าผู้เรียนมีความถนัดและสนใจด้านช่างอุตสาหกรรม เครื่องจักรกล งานโลหะ งานไฟฟ้า และต้องการประกอบอาชีพเป็นวิศวกร ช่างเทคนิค ช่างกล ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ก็ควรเลือกแผนการเรียนที่เน้นวิชาช่างอุตสาหกรรม คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

ถ้าผู้เรียนมีความถนัดและสนใจด้านการทำอาหาร งานประดิษฐ์ งานเย็บปักถักร้อย และต้องการประกอบอาชีพเป็นโภชนากร ช่างประดิษฐ์ ช่างตัดเสื้อ ช่างเสริมสวย ช่างออกแบบ เครื่องแต่งกาย ครูอนุบาล ฯลฯ ก็ควรเลือกแผนการเรียนที่เน้นวิชาคหกรรม ศิลปศึกษา หรือ ศิลปหัตถกรรม และภาษาอังกฤษ

ถ้าผู้เรียนมีความถนัด และสนใจด้านกีฬาประเภทต่าง ๆ และชอบงานกลางแจ้ง และ ต้องการประกอบอาชีพเป็นครูพลานามัย ทหาร ตำรวจ โด่ซกีฬา กรรมการกีฬา นักกีฬา เจ้าหน้าที่ศูนย์เยาวชน ฯลฯ ก็ควรเลือกแผนการเรียนที่เน้นในวิชาพลานามัย สังคมศึกษา ภาษา ไทย และภาษาอังกฤษ

ถ้าผู้เรียนมีความถนัดและสนใจงานศิลปะด้านต่าง ๆ งานวาดเขียน งานปั้น งานตกแต่ง ประดับประดา งานออกแบบ และต้องการประกอบอาชีพเป็นจิตรกร ปฏิมากร มัณฑนากร ช่างออกแบบ สถาปนิก ช่างเขียนแบบและโฆษณา นาฏศิลป์ นักการละคร ฯลฯ ก็ควรเลือก แผนการเรียนที่เน้นในวิชาศิลปศึกษา หรือศิลปกรรม ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ถ้าผู้เรียนมีความถนัดและสนใจภาษาต่างประเทศ งานวรรณกรรมต่าง ๆ งานบริการ สังคม งานที่ต้องใช้ภาษา เมื่อต้องการประกอบอาชีพเป็นนักภาษาศาสตร์ ครูภาษาต่างประเทศ ล่าม มัคคุเทศก์ นักแปล นักประพันธ์ นักแสดง ฯลฯ ก็ควรเลือกแผนการเรียนที่เน้นในวิชาภาษา ต่างประเทศ ภาษาไทย สังคมศึกษา และศิลปศึกษา หรือศิลปกรรม

ถ้าผู้เรียนมีความถนัดและสนใจงานด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และ ต้องการประกอบอาชีพเป็นแพทย์ วิศวกร นักสถิติ นักวิทยาศาสตร์ พยาบาล สถาปนิก ช่าง

เกษตร เศรษฐกร ฯลฯ ก็ควรจะเลือกแผนการเรียนที่เน้นในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

การพัฒนาอาชีพในระดับมัธยมศึกษา

หลักสูตร ม.ต้น พ.ศ.2521 และหลักสูตร ม.ปลาย พ.ศ.2524 เน้นพิเศษในด้านการพัฒนาอาชีพ ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่จะพัฒนาอาชีพของประชาชน โดยเฉพาะในท้องถิ่น ชนบท เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาการว่างงาน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในหลักสูตร ม.ต้น พ.ศ.2521 เป็นกลุ่มวิชาที่มุ่งจะปลูกฝังให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการทำงาน ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ กลุ่มนี้แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. วิชาการงาน และ
2. วิชาอาชีพ

วิชาการงาน เป็นวิชาบังคับ ซึ่งผู้เรียนต้องเรียนสัปดาห์ละ 4 คาบ (คาบละ 50 นาที) ต่อปี ตลอดเวลา 3 ปี โดยมุ่งให้ผู้เรียน รู้หลักการ รู้จักเครื่องมือ วัสดุ กระบวนการ และการปฏิบัติ เพื่อเป็นพื้นฐานทั่วไปที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป็นการฝึกผู้เรียน ให้เกิดอุปนิสัยรักการทำงาน วิชาการงานมี 5 สาขา คือ

1. การดูแลรักษาบ้าน
2. งานช่างในบ้าน
3. งานเกษตร
4. งานผ้าและการตัดเย็บ และ
5. งานอาหารและโภชนาการ

วิชาอาชีพ เป็นวิชาเลือก ซึ่งให้ผู้เรียนเลือกได้ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 6 คาบต่อปี ในชั้น ม.1 และ ม.2 ส่วนในชั้น ม.3 นั้น ให้เลือกได้ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 12 คาบต่อปี โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ และทักษะในเชิงอาชีพไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ตามควรแก่วัย และยังช่วยหารายได้เพื่อการครองชีพ วิชาอาชีพในระดับ ม.ต้น ที่ให้เลือกนี้มี 5 สาขา คือ

1. เกษตรกรรม
2. ช่างอุตสาหกรรม
3. คหกรรม
4. ธุรกิจ
5. นาฏศิลป์และดุริยางศิลป์

นอกจากการเปิดสอนวิชาชีพดังกล่าวแล้ว โรงเรียนยังมีอำนาจที่จะเปิดสอนวิชาชีพในท้องถิ่นได้อีก ตามที่กรมวิชาการได้กำหนดไว้จำนวน 242 อาชีพ และในโรงเรียนยังสามารถส่งนักเรียนไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและฝึกงานอาชีพอิสระได้อีกจากแหล่งอาชีพในท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การให้นักเรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยากร สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระในระดับมัธยมศึกษา พ.ศ.2520 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2523 และ พ.ศ.2526 ได้อีกด้วย

หลักสูตรวิชาอาชีพท้องถิ่นเพิ่มเติมอีก 242 อาชีพ ที่ได้กำหนดไว้แล้ว มี 6 หมวด หมวดต่าง ๆ ยังแยกกลุ่มย่อยออกไปดังต่อไปนี้

หมวดเกษตรกรรม มี 10 กลุ่มวิชา คือ การทำสวนผัก การทำสวนไม้ดอก ไม้ประดับ การทำไร่ การทำสวนไม้ยืนต้น การเลี้ยงสัตว์น้ำ การเลี้ยงสัตว์ปีก การเลี้ยงสัตว์เล็ก การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ อุตสาหกรรมเกษตรกรรม และการช่างเกษตร

หมวดคหกรรม มี 6 กลุ่มวิชา คือ งานผ้า งานประดิษฐ์ อาหาร ถนอมอาหาร เสริมสวย และเย็บปักถักร้อย

หมวดพาณิชยกรรม มี 4 กลุ่มวิชา คือ งานขาย งานบริการ งานบัญชี และงานพิมพ์

หมวดศิลปและหัตถกรรม มี 11 กลุ่มวิชา คือ วิชาช่างเขียน ช่างแกะสลัก ช่างพิมพ์ ช่างปั้น งานประดิษฐ์จากไม้ไผ่และหวาย ช่างผลิตภัณฑ์จากพืชและเส้นใย ช่างประดิษฐ์ ช่างทำเครื่องรัก ช่างโลหะ และรูปพรรณ ช่างหนัง และช่างเบ็ดเตล็ด

หมวดช่างอุตสาหกรรม มี 8 กลุ่มวิชาคือ วิชาช่างก่อสร้าง ช่างยนต์ ช่างพิมพ์หนังสือ และทำเล่ม ช่างเชื่อม ช่างโลหะ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ และช่างซ่อมเบ็ดเตล็ด

หมวดดนตรีและนาฏกรรม มี 2 กลุ่มวิชา คือ การแสดงพื้นบ้าน และดนตรี เช่น หนังตะลุง โนราห์ นาฏดนตรี ลำตัด และเพลงพื้นเมือง หมอลำ หมอแคน เพลงนอก รำเซิ้ง ฟ้อนภาคเหนือ ฟ้อนภูไท ละครชาตรี การแสดงหุ่นกระบอก กลองยาว แตรวง อังกะลุง ดนตรีสากล ฯลฯ

การพัฒนาอาชีพสำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีนโยบายและจุดเน้นอย่างชัดเจนที่จะให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่ดีในการทำงานและการดำเนินชีวิต โดยฝึกให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะขั้นพื้นฐานในการทำงาน การจัดการ และให้รู้ช่องทางในการประกอบอาชีพ เพื่อป้องกันปัญหาการว่างงานและพัฒนาความเจริญทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

โครงสร้างหลักสูตร ม.ปลาย พ.ศ.2524 จึงกำหนดให้ผู้เรียน เรียนวิชา 2 ประเภท คือ

1. ประเภทวิชาสามัญ (ภาษาไทย สังคมศึกษา พลานามัย วิทยาศาสตร์ จำนวน 24 หน่วยการเรียนรู้)

2. ประเภทวิชาพื้นฐานอาชีพ สาขาใดสาขาหนึ่ง (ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม ศิลปกรรม) จำนวน 12 หน่วยการเรียนรู้

นอกจากนี้ผู้เรียนจะต้องเรียนวิชาเลือก โดยเลือกจากกลุ่มวิชาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนการเรียนอีกด้วย คือ ภาษาไทย สังคมศึกษา พลานามัย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม ศิลปกรรม หรือหลักสูตรวิชาชีพอื่น ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติ

กล่าวโดยสรุป คือ การจัดสอนวิชาการงานและวิชาอาชีพ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายนั้นมุ่งที่จะช่วยผู้เรียนที่ไม่ต้องการไปศึกษาต่อมีอาชีพติดตัว สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ตามควรแก่วัย มีกิจนิสัยในการทำงาน รักงาน และมีเจตคติที่ดีต่อสัมมาอาชีพ ทุกชนิดเป็นการป้องกันและขจัดปัญหาการว่างงานของพลเมืองไทยในอนาคต นอกจากนี้วิชาอาชีพในระดับมัธยมศึกษา ยังเป็นการปูพื้นฐานนำไปสู่การเรียนวิชาชีพในระดับที่สูงขึ้น หรือวิชาชีพเฉพาะอย่างต่อไปอีกด้วย